

LA CARTA DEL CAP INDI SEATTLE (1855)

Seattle (o Seathl) (1786-1866) era molt jove quan George Vancouver va arribar als territoris indis per fer mapes de la regió. Fins aleshores, els Duwamish i Suquamish (les tribus de la seva mare i del seu pare) havien tingut molt poc contacte amb l'home blanc. A Seattle li va agradar molt la feina d'en Vancouver; potser per això, anys més tard va defensar la coexistència pacífica amb els colons. Encara era jove quan va esdevenir cap de la tribu. Seattle va quedar impressionat per la tasca que duïen a terme els missioners catòlics francesos, per la qual cosa, cap al 1830 va decidir convertir-se al Cristianisme, batejant-se amb el nom de Noè.

En els anys '50 els assentaments de l'home blanc havien començat a créixer i prosperar, cada cop arribaven mes colons a la zona, i el 1855 el governador del Territori de Washington, Isaac Stevens, va reunir a totes les tribus per proposar un nou tractat. Aquest tractat exiliava els indis a una reserva i donava al govern el control de les seves terres. El conflicte va durar molts anys, malgrat que en Seattle va negociar en favor de la pau. Finalment es va retirar a un petit territori cap a l'oest, on va passar els darrers anys de la seva vida.

El gran cabdill de Washington ha parlat, desitja comprar la nostra terra. El gran cabdill ha dit també unes paraules d'amistat i de pau. Està molt bé de la seva banda, ja que nosaltres sabem que a ell no li cal la nostra amistat. Però considerarem la seva oferta, perquè sabem que si no venem la nostra terra, l'home blanc vindrà amb els seus fusells i en prendrà possessió.

Com us és possible, a vosaltres, de comprar, o a nosaltres, de vendre, l'aire, l'escalf del nostre sòl? No ens en sabem avenir. Nosaltres no posseïm pas l'aire vibrant ni l'aigua que clapoteja; ¿com, llavors, ens els podeu comprar? Quan arribi l'hora, prendrem la decisió que fa al cas. Però això no serà fàcil. Ja que per a nosaltres aquesta terra és sagrada. Gaudim molt en els nostres boscos. La nostra vida és diferent de la vostra. L'aigua guspirejant que s'esmuny pels rierols i rius no és pas simplement aigua per a nosaltres, sinó la mateixa sang dels nostres avantpassats. Si us venem la terra, heu de pensar molt bé que per a nosaltres és una terra sagrada i que cal que ensenyeu als vostres fills que és una terra santa i que cada reflex de l'aigua límpida del llac relata els esdeveniments del passat del meu poble. El murmurí de l'aigua és la mateixa veu dels pares del meu pare. Les rieres són les nostres germanes, apaivaguen la nostra set. Els rius sostenen i duen les nostres canoes i nodreixen els nostres infants. Les cendres dels nostres avantpassats són sagrades. Llurs tombes són un sòl que és sant, així com ho són els nostres turons i els nostres arbres. Aquesta part de la terra és per a nosaltres una terra santa.

Ja sabem que els homes pàl·lids no comprenen la nostra manera de viure. Per a ells, un tros de terra és idèntic a un altre, perquè és un estranger que ve de nit i pren el terreny que li calgui. La terra no és la seva germana, sinó la seva enemiga. I quan l'ha conquerida, se'n va lluny. Això no li és problema. Oblida la tomba

dels seus avantpassats i l'heretatge dels seus fills. Considera la seva germana terra i el seu germà aire com dues mercaderies que pot explotar i revendre com pacotilla. La seva voracitat li farà devorar tot el que existeix a la superfície de la terra i, darrera d'ell, no deixarà més que un desert.

Jo no sóc sinó un salvatge i no comprenc. He vist milers de búfals morir al prat, abandonats per l'home blanc que els havia batut d'un tren estant que rodolava. No sóc més que un salvatge i no comprenc com és que les vostres cavalcaures d'acer que escupen fumera són més importants que els búfals que nosaltres no matem sinó per sobreviure.

Que esdevindrà a l'home sense els animals? Quan ja no hi haurà animals, l'home morirà amb un gran sentiment de solitud. El que ocorre als animals ben aviat succeeix a l'home. Totes les coses tenen relació. Allò que s'escau a la terra, arriba als fills que poblen aquesta terra. Heu d'ensenyar als vostres infants que el terreny que ells trepitjaran és compost per les cendres dels nostres avantpassats. Ensenyeu-los a respectar aquest terreny, i digueu-los que si l'home escupa a la terra, és damunt d'ell mateix que escup.

Això ho sabem: tot es correspon, com la sang que lliga una família. Tot pertany a tot. L'home no ha teixit la trama de la vida, no n'és sinó un fil.

Ens esforçarem per comprendre com és que l'home blanc vol comprar la nostra terra. Que és, doncs, el que l'home blanc vol comprar?, em pregunta el meu poble. És tan difícil de comprendre per nosaltres! Com podem comprar o vendre l'aire, l'escalf de la terra, la rapidesa de l'antílop? Com podem nosaltres vendre-us aquestes coses i com podeu vosaltres comprar-les? ¿Tindreu el dret de fer tot el que voldreu de la terra, simplement perquè l'home roig haurà posat la seva signatura sobre un parrac de paper i l'haurà donat a l'home blanc?

Acceptarem la vostra oferta de retirar-nos a una reserva que haureu destinat al meu poble, per consideració. I allà podrem viure en pau i en l'isolament. No té pas gaire importància l'indret on passarem els nostres últims dies. Els nostres infants han vist el seu pare rebolcat per la derrota. Els nostres guerrers han conegut la vergonya de la desfeta i llurs dies han esdevingut buits, tant, que emmetzinen els seus cossos amb aliments en sucrats i begudes fortes. És indiferent l'indret on passarem els nostres darrers dies. No se rem pas gaire nombrosos. D'aquí a uns pocs hiverns ja no restarà un sol infant de les nos tres grans tribus que han viscut en petites colles en aquesta terra, dins aquests boscos, i no hi haurà ningú per plorar damunt les tombes del nostre poble que fou tan puixant com el vostre.

I, per que caldria plorar la desaparició del meu poble? Les tribus són compostes d'éssers humans. I res més. Els homes van i vénen com les ones de la mar. I l'home blanc serà també anorreat i potser més de pressa que les altres races. Si empastifeu el vostre campament, morireu dins la vostra pròpia brutícia. I desapareixereu dins el foc, encès per la força del Gran Esperit que us ha menat a aquest país i us ha fet amos d'aquesta terra i de l'home roig. Aquesta trista fi, és per a nosaltres un misteri, car no arri bem a comprendre per que els búfals són destrossats, els cavalls salvatges domats; per que els indrets més llunyans dels nostres boscos són envaïts per una superpoblació d'ho mes.

On són els matolls, els plançons? Desapareguts! On és l'aire? Desaparegut! Hem de dir adéu als poltres ràpids i a la caça. Què significa això? Això significa la fi de la vida i el començament de l'extinció.

Jo no ho comprenc. Els nostres camins són molt diferents dels seus. La vida de les vostres ciutats fa mal als ulls de l'home pell roja. Però potser és perquè aquest pell roja no és sinó un salvatge que no comprèn res de res. A les ciutats de l'home blanc no hi ha cap indret on reposar. Cap lloc on l'home pugui, a la primavera, sentir com s'obren les gemes i el vol dels ocells. Aquest rebombori de les vostres ciutats em fa mal a les orelles. I, quin sentit li resta a la vida de l'home quan ja no pot sentir l'ulular de l'òliba a la nit, el raucar de les granotes en el canyar al capvespre? No sóc més que un pell roja, sóc un animal. Un indi estima el dolç murmur del vent damunt del llac i li agrada la flaire del vent purificat per la pluja del migdia que li duu l'olor dels avets.

L'aire és preciós per a l'home de pell roja, perquè tot es reparteix el mateix aire, els animals, els arbres, els homes; tot participa del mateix aire. L'home blanc no fa

cabal de l'aire que respira. Quan un home fa temps que s'està morint, ja no reacciona si respira un aire malsà.

Si venem la nostra terra, heu de tenir en compte que per a nosaltres l'aire és pre ciós, que l'aire aporta la vida a tot allò que es troba damunt el nostre sòl. El vent, que ha donat al meu avi el seu primer alè de vida, igualment s'ha endut el seu últim sospir. I el mateix vent ha de donar l'esperit de la vida als nostres infants. Si decidim d'acceptar la vostra oferta, hi posem una condició: cal que l'home blanc consideri com a germans seus els animals d'aquesta terra.

El Gran Esperit us ha donat el domini sobre els animals, els boscos i, amb una intenció particular, també sobre l'home roig. Però el vostre destí és un misteri per a l'home roig. Potser us podríem comprendre si sabéssim d'on treu els seus somnis l'home blanc. De quines promeses, de quines esperances nodreix els seus infants durant les llargues vet lles d'hivern? Quines visions grava en llurs cors a fi que, plens de desig, esperin el demà? Però nosaltres som uns salvatges. Els somnis de l'home blanc ens són amagats.

Quan l'últim home de pell roja haurà desaparegut d'aquesta terra, quan no serà més que una ombra el seu record, com el d'un núvol que passa sobre el prat, llavors en cara aquestes riberes i aquests boscos seran habitats pels esperits del meu poble. Perquè nosaltres ens estimem aquest país com el nadó els batecs del cor de la seva mare. Si us venem la nostra terra, estimeu-la com nosaltres l'hem estimada. Tingueu-ne cura com nosaltres n'hem tingut cura.

Però nosaltres sabem una cosa: el nostre Gran Esperit és el mateix que el vostre Déu i aquesta terra li és preada. L'home blanc no es pot escapolir de la sort de tots. Pot ser a fi de comptes serem, tanmateix, tots germans. Un dia ho veurem.

Els homes blancs no han estimat mai la terra, els arbres, els animals. Quan nosal tres, els indis, matem per obtenir carn, ens ho mengem tot perquè respectem l'animal que hem abatut. Quan arrenquem arrels, fem petits forats. Quan cremem l'herba per mor de les llagostes, no destruïm res. No empreu més que fusta morta. Fins i tot en els boscos més espessos no abatem mai un arbre. Però l'home blanc conrea la terra, capgira i atropella els arbres, ho mata tot. L'arbre diu: "No ho facis. Això fa mal. No em facis mal". Però ells l'aterren a cops de destrai i l'esmicolen. L'Esperit d'aquesta terra els abomina. Extirpen els arbres del sòl fins a la darrera arrel. L'indi s'esforça a no fer mal a res ni a ningú, però els homes blancs ho destrueixen tot." □